

Populærvitenskapelig fremstilling

Økt kontroll med produksjonsprosessen er den viktigste faktoren i veksten i verdens oppdrettsproduksjon. Denne kontrollen muliggjør systematisk forskning og utviklingsarbeide, og leder til innovasjon og teknologiutvikling. I tillegg blir systematisk markedsarbeide, innovasjoner i verdikjeden og mer effektiv logistikk betydelig lettere enn for fiskeriene.

Laksen er teknologisk den ledende arten i verden, og i stadig større grad ser en at lakseteknologi tilpasses til andre arter i produksjon, men også i logistikk, transport og markedsarbeid. Pangasius og tilapia har også betydelig bedre konkurranseevne enn mange andre nye oppdrettsarter på grunn av lave produksjonskostnader, og trer inn i mange markeder nedenfra som et lavpris substitutt. Norske fiskeindustri forsøker for eksempel å unngå markedet for frossen blokkfilet på grunn av lav pris og sterk konkurranse, mens pangasiusprodusentene ser på det som en god mulighet. Mye tyder på at i løpet av få år vil det være produksjonskostnaden for denne type oppdrettsarter som bestemmer prisnivået i den nedre delen av hvitfiskmarkedet, på samme måte som oppdrettslaks i dag bestemmer prisutviklingen for vill laks.

For laks fortsetter innovasjonene, og en ser at stadig mer teknologi og praksis fra landbruket tilpasses og så benyttes i lakseproduksjonen. Et eksempel er hvordan optimale høstingsmodeller fra skogbruk er adaptert først av landbruk, og nå i lakseoppdrett for å lage slaktmodeller. Fiskens vekstkurver og utsettstidspunkt er eksempler på faktorer som krever spesiell tilpassing.

Noe oversakende er det at selv om produksjonen av laks fortsatt øker sterkt og næringen industrialiseres, så reduseres ikke prisvolatiliteten. Om noe så er det heller omvendt. I tillegg er det slik at volatiliteten er betydelig høyere i perioder med høy pris enn i perioder med lav pris. Timingen blir viktigere for den enkelte bedrifts lønnsomhet, både kjøpere og selgere, i høy pris perioder. Fordi mange produksjonssjokk er lokalitetsspesifikke, med sykdom som et klart eksempel, er lokalisering i forskjellige regioner et virkemiddel for oppdrettsbedrifter for å redusere risiko.